

راهنمای استناد به روش APA در نگارش‌های علمی

گردآوری و تألیف: مژگان قره

□ معرفی شیوه‌ی APA

APA سرنامی^۱ است که از ترکیب حروف اول واژگان انجمن روان‌شناسی آمریکا^۲ شکل گرفته است و اصلی‌ترین شیوه‌ی ارجاع‌نویسی و استناد در حوزه‌ی علوم اجتماعی است. در این جا این شیوه‌ی استناد، به شکل مختصر و براساس آخرین ویراست آن (ویراست ششم / ۲۰۱۰) معرفی می‌گردد تا به شکلی اجمالی با روش نگارش ارجاعات درون‌متنی^۳ و فهرست منابع^۴ آشنا شوید. ذکر این نکته ضروریست که برای تکمیل اطلاعات خود می‌توانید به کتاب *آئین نگارش انجمن روان‌شناسی آمریکا*، ویراست ششم، چاپ دوم مراجعه کنید. در ادامه، پس از نگاهی اجمالی و گذرا به نحوه‌ی به‌کارگیری علائم نگارشی به شکلی صحیح، با قالب کلی استناد به روش APA و جزئیات ضروری برای یک نگارش علمی آشنا می‌شوید.

-
1. acronym
 2. American Psychological Association
 3. in-text citation
 4. reference list
 5. *Publication Manual of the American Psychological Association*, 6th edition, second printing.

بخش اول

آشنایی با علائم سجاوندی^۱ به عنوان پیش‌نیازی برای یک نگارش دقیق و علمی

1. punctuation marks

پیش از شروع معرفی شیوه‌ی APA، آشنایی با نشانه‌های نگارشی (علائم سجاوندی) و نحوه‌ی به‌کارگیری آن‌ها در زبان نوشتاری امری ضروری است.^۱ علائم سجاوندی که به آن‌ها علائم نگارشی و یا علائم نقطه‌گذاری نیز گفته می‌شود، مجموعه نشان‌هایی هستند که برای سهولت خواندن و انتقال معنا از طریق زبان نوشتار به کار گرفته می‌شوند. دلیل شکل‌گیری این علائم آن است که در هنگام استفاده از زبان گفتار، کلمات به کمک واسطه‌های صوتی به یکدیگر می‌پیوندند. هم‌چنین آهنگ و لحن گفتار به شنونده کمک می‌کند تا ارتباط منطقی و درست اجزای جمله را درک کند. ولی در مقابل در زبان نوشتار، درک مطلب از راه گوش انجام نمی‌شود در نتیجه علائم نگارشی به عنوان جایگزین واسطه‌های صوتی به‌کار گرفته می‌شوند (طریقه‌دار، ۱۳۸۳). واژه‌ی سجاوندی (سجاوندی^۲) برگرفته از نام ابوالفضل سجاوندی است چرا که وی اولین کسی بود که نشان‌هایی را برای جداسازی کلمات در قرآن به کار گرفت. با این حال علائم نگارشی‌یی که امروزه در متون فارسی به کار گرفته می‌شوند، برگرفته از علائم اروپایی هستند. ابوالفضل طریقه دار (۱۳۸۳) در کتاب *انواع ویرایش* به چهار نکته در خصوص الزام به کارگیری علائم نگارشی اشاره می‌کند؛ (۱) بهتر و صحیح‌تر خواندن متن؛ (۲) نشان دادن روابط صحیح و منطقی اجزای جمله؛ (۳) فهم مقصود نویسنده؛ (۴) تغییر لحن به هنگام بلند خواندن یک متن نوشته شده. به اعتقاد او، استفاده نکردن از این علائم بهتر از استفاده‌ی نابه‌جا از آن‌هاست چرا که استفاده‌ی نادرست از این علائم می‌تواند در معنی جملات ابهام ایجاد کند. اهمیت به‌کارگیری صحیح این نشانه‌ها در متون علمی و تخصصی افزایش می‌یابد چرا که انتقال معنا به شکلی کاملاً درست و منطبق بر نگرش نویسنده، نقشی اساسی در این متون دارد.

۱. در آئین نگارش انجمن روان‌شناسی آمریکا، نحوه‌ی به‌کارگیری علائم نگارشی در زبان انگلیسی معرفی شده است ولی از آن جا که زبان فارسی از لحاظ ساختاری با زبان انگلیسی متفاوت است، برای مفید بودن راهنمای حاضر، نحوه‌ی استفاده از این علائم در فارسی از منابع دیگری جمع‌آوری شده‌اند که در فهرست منابع معرفی خواهند شد.

۲. در فرهنگ دهخدا آمده است که سجاوند شهری است در دامنه‌ی کوهی به همین نام نزدیک سیستان که تازی شده آن سجاوند است.

□ چه گونگی به کارگیری نشانه‌های نگارشی

مهم‌ترین و معروف‌ترین نشانه‌های نگارشی که برای پیوند یا جدایی واژه‌ها و عبارات به کار برده می‌شوند، متشکل از دو دسته‌ی کلی هستند که عبارت است از:

۱- نشانه‌های تکی: نقطه (.)، نشانه‌ی پرسش (?)، نشانه‌ی تعجب (!)، ویرگول (،)، نقطه ویرگول (؛)، دو نقطه (:)، نشانه‌ی تعلیق (...)، خط تیره (-) و غیره.

۲- نشانه‌های دوتایی: پرانتز ()، قلاب [] و نشانه‌ی نقل قول (" "). در این دسته از نشانه‌ها، جزء اول را باز و جزء دوم را بسته می‌نامند.

روش صحیح به کارگیری نشانه‌های تکی بدین صورت است که بدون فاصله از آخرین حرف کلمه‌ی پیش از خود نوشته می‌شوند و میان آن‌ها با اولین حرف کلمه‌ی بعد، تنها یک فاصله وجود دارد.

در خصوص نشانه‌هایی دوتایی نیز باید در نظر داشته باشید که جزء باز با یک فاصله از آخرین حرف کلمه‌ی پیش از خود نوشته می‌شود و نخستین حرف کلمه‌ی پس از آن بدون فاصله نوشته می‌شود. جزء بسته نیز بدون فاصله با آخرین حرف کلمه‌ی پیش از خود نوشته می‌شود و با نخستین حرف کلمه‌ی پس از خود یک فاصله دارد. بنابراین، کلمات قبل و بعد از نشانه‌های دوتایی مانند پرانتز، با آن‌ها یک فاصله داشته و کلمات داخل آن‌ها، بدون فاصله نوشته می‌شوند.

□ موارد کاربرد نشانه‌های نگارشی

نقطه (.)

نقطه در موارد زیر به کار می‌رود:

- در پایان جمله‌ی خبری. مثال: کار امروز را به فردا می‌فکن.
- در کوتاه نویسی نام‌ها و عناوین. مثال: ع. اقبال آشتیانی (عباس اقبال آشتیانی)

در نظر داشته باشید در پانویشت‌هایی که به صورت جمله نیست و هم‌چنین پس از اسامی بی مانند رک (رجوع کنید)، قس (قیاس کنید)، نگ (نگاه کنید) و غیره، نیازی به افزودن علامت نقطه نیست.

نشانه‌ی پرسش (?)

این نشانه پس از جملات سؤالی استفاده می‌شود. هم‌چنین برای نشان دادن شک و تردید در جمله‌ای ویژه، می‌توانید از این علامت در داخل پرانتز استفاده کنید. توجه کنید چنان‌چه یک جمله‌ی پرسشی را به صورت غیرمستقیم نقل قول کردید، می‌بایست به جای استفاده از علامت پرسش از علامت نگارشی نقطه استفاده کنید.

نشانه تعجب (!)

این نشانه پس از اصواتی مانند حاشا و آفرین و هم‌چنین در انتهای جملات تعجبی به کار می‌رود. برای نشان دادن تأکید و یا برحذر داشتن در زبان نوشتاری نیز از این نشانه استفاده می‌شود مانند: زود باش!

ویرگول (،)

استفاده از ویرگول قواعد بسیاری دارد ولی در یک قاعده‌ی کلی می‌توان گفت که هر کجا گوینده یا نویسنده در گفتار یا نوشتار خود (با هر نیتی که دارد) مکث می‌کند و بدین سان جزئی از اجزای جمله را از اجزای دیگر آن جدا می‌سازد، ویرگول نهاده می‌شود. موارد جزئی‌تر به کارگیری ویرگول عبارت است از:

- پس از منادا مانند: "ای پسر، خیال محال از سر به در کن."
- برای جدا کردن و در عین حال ایجاد ارتباط میان اجزای هم‌پایه در یک جمله. مانند اجزای اسمی، اجزای وصفی و اجزای قیدی. مثال:

اجزای اسمی: سرداران، برادران، خواهران، به شهر ما خوش آمدید.

اجزای وصفی: مردی آزموده، جهان دیده، تلخ و شیرین روزگار چشیده.

اجزای قیدی: شب و روز، تنها یا در جمع، آشکارا و نهانی، یاد خدا می کرد.

▪ پس از قید (در آغاز جمله) و پیش و پس از آن (در میان جمله).

پس از وقوع زلزله، سازمان‌های امدادی دست به کار شدند.

▪ برای جدا کردن عبارت توضیحی. مثال:

دکتر هوشمند، که همسایه‌ی ماست، دیروز به عیادت من آمد.

▪ به جای حرف عطف، میان جمله‌های هم‌پایه. مثال:

می‌آیند، می‌روند، حوایجی دارند، با ما کاری ندارند.

▪ برای جدا کردن اجزای جملات شرطی:

هر که سخن ناصحان، اگر چه درشت و بی‌محابا گویند، استماع ننماید، عواقب کارهای او از

پشیمانی خالی نماند.

▪ به جانشینی بخش‌های حذف شده در جمله. مثال:

سرداران بهرام چوبین رفتند تا کار دشمن بسازند، سرداران خسرو، تا به باده‌گساری پردازند.

(ویرگول به جای "رفتند" در جمله‌ی دوم نشسته است)

▪ برای جدا کردن اجزای تاریخ یا نشانی. مثال:

پنجشنبه، ۱۴ مهر. نشانی: شماره ی ۱۵، خیابان انقلاب، تهران (ایران).

نقطه ویرگول (؛)

نقطه ویرگول در موارد زیر به کار می‌رود:

▪ برای جدا کردن و در عین حال ایجاد ارتباط میان جمله‌های هم‌پایه‌ای که در درون خود آن‌ها

نشانه‌های دیگری (مثلاً ویرگول) به کار رفته است. مانند:

تا بیمار را صحتی کامل پدید نیاید، از خوردنی مزه نیابد؛ و حمال، تا بارگران نهاد، نیاساید؛

و مردم هزار سال، تا از دشمن مستولی ایمن نگردید، گرمی سینه ی او نیارآمد.

■ در پایان جمله ی نخست به جای نقطه، پیش از جمله ی هم پایه ی دومی که با او عطف آغاز

شده و یا این واو عطف به قرینه حذف شده باشد. مانند:

سوز فراق، اگر آتش در قعر دریا زند، خاک از او برآورد؛ و اگر دود به آسمان رساند،

رخسار سپیدِ روز سیاه گردد.

تهران قدیم شهری بود آبادان؛ قنات های متعدد داشت.

■ در پایان هر شاهد از یک مجموعه ی شواهد، اگر به صورت جمله نیامده باشد.

چارکس از چارکس به رنجاند: حرمای از سلطان؛ دزد از پاسبان؛ فاسق از غماز؛ روسپی از

محتسب.

دو نقطه (:)

■ پیش از مجموعه ای از شواهد، مثال ها، اقسام و اجزا. مثال:

و این شراب انواع دارد: شراب محبت، شراب عشق، شراب وصال، شراب جمال.

■ پیش از عبارت توضیحی در بیان یا تئیسید مطلبی. مثال:

نتیجه ی این حادثه دور از انتظار بود: دولت استعفا داد.

■ پیش از نقل قول مستقیم، اگر با حرف ربط "که" آغاز نشده باشد. مثال:

گفت: " نماز را هم قضا کن که چیزی نکردی که به کار آید."

■ برای جدا کردن اجزای ساعت. مانند: ۱:۳۵ بعد از ظهر.

نشانه ی تعلیق (...)

نشانه ی تعلیق برای نشان دادن ناتمام ماندن یا حذف پاره ای از سخن به کار می رود.

او با عزمی راسخ و خاطری آزاد، زن و فرزند و جاه و مقام و ... را بدرود گفت.

نشانه‌ی نقل قول (" ")

نشانه‌ی نقل قول در موارد زیر به کار می‌رود:

■ برای نقل قول مستقیم کوتاه.

غزالی گوید: "بدان که هرچه در دست سلطانیان روزگار است، که از خراج مسلمانان

ستده‌اند یا از مصادره یا از رشوت، همه حرام است."

■ برای جای دادن مواد زیر در درون آن:

(۱) اصطلاحات علمی و فنی، عناوین، واژه‌ها و تعبیرات مهجور و ناآشنا. مثال:

علم تحول واژه‌ها را "سمانتیک" می‌نامند.

(۲) کلمه یا عبارتی که لفظ آن مراد باشد نه معنی و مفهوم آن. مانند:

"اقبال" مصدر باب افعال است، "انوشیروان" پنج هجا دارد.

(۳) واژه یا عبارتی که کاربرد آن از خود نویسنده یا نظر او نیست. مثال:

در قرار داد ۱۹۰۷، ایران به "مناطق نفوذ" روسیه و انگلستان تقسیم شد.

دوستان او را "رشید السلطان" لقب داده بودند.

در نظر داشته باشید که هرگاه عبارت درون نشانه‌ی گیومه، در پایان جمله‌ی اصلی باشد،

نقطه‌ی پایان جمله بیرون از نشانه‌ی نقل قول قرار می‌گیرد.

در تعریف اصطلاح عرفانی هیت آورده‌اند: "اثر، مشاهده‌ی جلال حق است در قلب؛ و آن

درجه‌ی عارفان است."

خط تیره (-)

خط تیره در موارد زیر به کار می‌رود:

- برای جدا کردن عبارات معترضه (یعنی عبارتی خارج از موضوع که آن را میان کلام می‌آورند)؛ یک روز تمام - اگر حاجت باشد، دو روز - برای انجام دادن این کار فرصت دارید.
- برای جدا کردن کلمه و عبارت توضیحی یا تکییدی
- شهر و هرچه در آن بود - ساکنان و چهارپایان و بناها- در آتش سوخت.
- به جای تا و به در بیان فاصله های زمانی و مکانی و مقداری
- قطار تهران- مشهد، (۱۳۸۶-۱۳۳۵)، ۲۰ - ۱۵ کیلو
- برای نوشتن فهرست انواع، اگر شماره گذاری آن ها لازم نباشد.
- برای نشان دادن تغییر سخن گو، به ویژه در نمایش نامه یا بخش های مکالمه ای داستان.

پرانتر () (دو کمانک)

پرانتر در موارد زیر به کار می‌رود:

- برای در بر گرفتن عبارتی توضیحی، تکمیلی، معترضه و عموماً فرعی که حذف آن به اصل مطلب صدمه ای نمی زند. مانند:
- اسیوط بزرگترین شهر مصر (مصر علیا) بود بر ساحل غربی رود نیل.
- برای در بر گرفتن موارد زیر:
- (۱) معرفی مآخذ. مثال: (لغت نامه‌ی دهخدا)
- (۲) سال‌های ولادت و وفات. مثال: (۱۳۸۶-۱۳۳۵)
- (۳) معنی واژه. مثال: ورد (گُل)

قلاب []

قلاب برای در بر گرفتن موارد زیر به کار می‌رود:

- اضافات، تصحیحات و توضیحات نویسنده بر نقل قول‌های دیگران.
ابوعلی رودباری گوید: "مردان چهار [تن] بودند [در روزگار خویش]. یکی از ایشان [آن بود که] نه از سلطان ستدی نه از رعیت [و آن] یوسف بن اسباط بود".
- دستورهای اجرایی در نمایش نامه
بورکمن [با صدایی آرام‌تر] خب، البته در این چیزها خبره نیستم.
فولدال [سرش را تکان می‌دهد] من دروغ نگفتم، جان گابریل.
- مطلبی در حاشیه ی اصل سخن
ناطق گفت: "با تصویب این لایحه، همه ی کارها اصلاح خواهد شد". [خنده ی حضار]

بخش دوم

ارجاعات درون متنی به روش APA

مباحثی که در این بخش به اختصار معرفی می گردند:

- قالب کلی ارجاعات درون‌متنی
- ارجاع درون‌متنی به نقل قول غیرمستقیم به روش APA
- ارجاع درون‌متنی به نقل قول مستقیم کوتاه و بلند به روش APA
- معرفی قواعد متفاوت شیوه‌ی APA برای ارجاع درون‌متنی به آثار تألیفی‌یی که شرایطی ویژه دارند به‌عنوان مثال ارجاع درون‌متنی به اثری که فاقد نام پدیدآورنده است.
- قواعد ارجاع درون‌متنی به تصاویر و نمودارها

■ قالب کلی ارجاعات درون‌متنی

برای به‌کارگیری ارجاعات درون‌متنی سه حالت کلی وجود دارد که عبارت است از:

- ۱- نقل قول غیرمستقیم
- ۲- نقل قول مستقیم کوتاه (کمتر از ۴۰ کلمه)
- ۳- نقل قول مستقیم بلند

برای استفاده‌ی هر سه حالت رعایت علائم نگارشی به‌شکل صحیح اهمیت به‌سزایی دارد. در ادامه هریک از این سه حالت به‌صورت جداگانه معرفی می‌شوند.

■ نقل قول غیرمستقیم

نقل قول غیرمستقیم به معنای نقل مفهوم سخنان شخصی دیگر، به‌شکلی درست و روشن است و الزاماً همان کلمات به‌کار برده شده توسط شخص، از سوی پژوهش‌گر استفاده نشده‌اند. در نتیجه، برای ارجاع به نقل قول غیرمستقیم نیازی به گیومه نیست. موارد استفاده از نقل قول غیرمستقیم عبارت است از:

۱) چنانچه سخنان گوینده یا نویسنده گنگ و نامفهوم است یا از واژگانی استفاده شده است که درک آن‌ها برای خواننده مشکل است، باید به زبانی ساده‌تر و با واژگانی مناسب، مفهوم جملات به شکل غیرمستقیم نقل شوند.

۲) چنانچه مطالب بیان شده ساده هستند ولی دربردارنده‌ی واژگان و یا توضیحات زائدی هستند که به پژوهش کمک نمی‌کند، می‌بایست مبحث مورد نظر را از میان باقی مطالب جدا کرده و مفهوم آن‌ها را به شکل غیرمستقیم و روشن نقل نمود. به عبارت دیگر، می‌توان عصاره و چکیده‌ی یک مطلب بلند را به شکل غیرمستقیم نقل کرد.

برای ارجاع درون متنی به نقل قول غیرمستقیم می‌بایست همواره دو جزء اصلی نام خانوادگی

مؤلف و سال انتشار اثر را به کار بست. در نظر داشته باشید که برای چنین نقل قولی، هیچ‌گاه به شماره صفحه نیاز نیست. قانون شماره صفحه در خصوص ارجاعات پایان متنی و فهرست منابعی که مربوط به نقل قول‌های غیرمستقیم هستند نیز صادق است. به عبارت دیگر در ارجاعات پایان متن نیز نیازی به ذکر شماره صفحه نیست و صرفاً ارجاع به منبع نقل قول که می‌تواند کتاب، مقاله، وبسایت و غیره باشد، کافیت.

نکته‌ی مهم در خصوص ارجاع درون متنی به روش نقل قول غیرمستقیم آن است که می‌توان

اجزا آن را به شکل‌های گوناگونی ترکیب کرد. مثال:

الف) به اعتقاد جونز (۱۹۹۸)، استفاده‌ی صحیح از شیوه‌های نگارش علمی در مقالات اهمیت به‌سزایی دارد. یا جونز (۱۹۹۸)، در کتاب شیوه‌های نگارش علمی اشاره می‌کند که استفاده‌ی صحیح از شیوه‌های نگارش علمی در مقالات اهمیت به‌سزایی دارد.

ب) استفاده‌ی صحیح از شیوه‌های نگارش علمی در مقالات اهمیت به‌سزایی دارد (جونز، ۱۹۹۸).

با ارجاع درون متنی برای نقل قول غیرمستقیم به روش اول (الف)، نویسنده برای ارجاع خود

مقدمه‌ای فراهم آورده است تا به ترکیب‌بندی بهتری در متن خود برسد. در این روش می‌توان از عنوان کتاب یا مقاله نیز به شکل ایتالیک (کج)، در پیکربندی متن استفاده کرد. اما چنانچه در بخشی

از متن، شرایط ایجاد چنین مقدماتی وجود نداشت، می‌توان از روش دوم (ب) استفاده نمود. توجه کنید که نشانه‌ی نگارشی نقطه (.)، پس از پرانتز قرار می‌گیرد چرا که ارجاع، بخش پایانی جمله به حساب می‌آید.

■ نقل قول مستقیم کوتاه و نقل قول مستقیم بلند

نقل قول مستقیم بدان معناست که کلمات و عبارات دقیقاً به همان شکلی که توسط شخصی دیگر بیان شده‌اند، بازنویسی و تکرار شوند. نقل قول مستقیم چنانچه کوتاه باشد (کمتر از ۴۰ کلمه) به وسیله‌ی گیومه از متن اصلی مجزا می‌شود اما چنانچه نقل قول مستقیم از ۴۰ کلمه بیشتر باشد، می‌بایست در پاراگرافی جداگانه قرار گیرد. پاراگراف ویژه‌ای که مرتبط با نقل قول مستقیم بلند است دارای دو ویژگی است؛ (۱) لازم است که حاشیه‌ی آن نسبت به متن اصلی افزایش یابد یعنی در مقایسه با متن اصلی، تورفتگی آن بیشتر باشد. (۲) می‌بایست فاصله‌ی خطوط پاراگرافی که مربوط به نقل قول مستقیم است از فاصله‌ی خطوط متن اصلی کم‌تر باشد. به واسطه‌ی رعایت این دو ویژگی، نقل قول به شکلی کاملاً مشخص، از متن اصلی نویسنده تفکیک شده و نویسنده نشان می‌دهد که در کدام قسمت از متن خود، سخن شخصی دیگر را بدون تغییر و یا تحریف، نقل کرده است. موارد استفاده از نقل قول مستقیم عبارت است از:

(۱) ارائه‌ی سخنانی که نمایانگر قضاوت و یا طرز فکر شخصی دیگر نسبت به موضوعی ویژه است.

(۲) ارائه‌ی سخنانی که قابل بحث و گفت‌وگو هستند.

(۳) ارائه‌ی مطالبی که به اعتقاد نویسنده غیرمنتظره است و یا به شکلی جالب بیان شده است.

برای ارجاع درون متنی به نقل قول مستقیم (کوتاه و بلند)، استفاده از سه جزء اصلی ضروری است؛ نام خانوادگی مؤلف، سال انتشار اثر، شماره صفحه. مانند نقل قول غیرمستقیم می‌توان این اجزاء را در داخل پرانتز ذکر کرد و یا با متن ترکیب نمود. بنابراین، در این شیوه نیز می‌توان از پیکربندی‌های

متفاوتی استفاده کرد. برای روشن تر شدن بحث، به دو مثالی که برای نقل قول مستقیم کوتاه در زیر آورده شده است توجه کنید:

الف) به اعتقاد جونز (۱۹۹۸)، "دانش جویان معمولاً با به کارگیری روش APA مشکل دارند" (۱۹۹). توجه کنید که در این شیوه، نقطه بعد از گیومه و ذکر شماره صفحه در داخل پرانتز، قرار گرفته است. ب) او می گوید: "دانش جویان معمولاً با به کارگیری روش APA مشکل دارند" (جونز، ۱۹۹۸، ۱۹۹). در این روش، هر سه جزء اصلی مورد استفاده در نقل قول های مستقیم کوتاه در کنار یکدیگر و در داخل پرانتز ذکر شده و نقطه بعد از پرانتز قرار گرفته است.

روش الف را می توان برای نقل قول مستقیم بلند نیز به کار بست. مثال:

جونز (۱۹۹۸) در مطالعات خود به این موضوع اشاره می کند که:

دانش جویان به طور معمول با به کارگیری شیوهی APA دچار مشکل می شوند. این مشکل به ویژه زمانی که برای نخستین بار این شیوه را در نگارش های علمی شان به کار می بندند، آشکارتر است. دلیل شکل گیری این مشکل را می توان به عدم دسترسی آنها به کتاب آئین نگارش و یا کمک نگرفتن از استاد راهنما نسبت داد. (۱۹۹)

توجه کنید که همان طور که شرح داده شد، تورفتگی پاراگرافی که مربوط به نقل قول مستقیم بلند است در مقایسه با متن اصلی بیشتر است. نام مؤلف در متن اصلی ذکر شده و سال انتشار در داخل پرانتز در مقابل نام مؤلف آورده شده و شماره صفحه در انتهای پاراگراف در داخل پرانتز مشخص شده است. تنها تفاوت کلیدی و مهم در آن است که در نقل قول مستقیم بلند، نقطه ی پایان پاراگراف قبل از پرانتز قرار می گیرد.

□ ارجاع درون متنی به اثری با بیش از یک پدیدآورنده

برای استناد به اثری با بیش از یک مؤلف رعایت چند نکته ضروری است:

- (۱) در صورت استناد به اثری با دو مؤلف، پژوهشگر موظف است در ارجاع درون متنی نام خانوادگی هر دو مؤلف را به همان ترتیبی که در منبع آورده شده، ذکر کند. رعایت ترتیب از دو جهت حائز اهمیت است؛ نخست آن که به خواننده کمک می‌کند تا سریع‌تر و آسان‌تر منبع مورد نظر را در فهرست منابع بیابد و دوم آن که ترتیب اسامی نشان می‌دهد که سهم کدام پژوهش‌گر در تألیف اثر بیش‌تر بوده است. مثال: (جونز، هریس، ۱۹۹۸).
- (۲) در صورت استناد به اثری با سه الی پنج مؤلف، در اولین مرتبه‌ی ارجاع درون‌متنی، می‌بایست نام خانوادگی همه‌ی مؤلفین به همان ترتیبی که در منبع آورده شده، ذکر گردد و از دفعه‌ی دوم ارجاع‌دهی به بعد، تنها نام خانوادگی اولین مؤلف به همراه عبارت "دیگران" در متن استفاده شود. مثال:

- اولین ارجاع درون‌متنی به اثری با چهار مؤلف: (جونز، هریس، مورگان و پتی، ۲۰۰۱).
- دومین مرتبه‌ی ارجاع درون‌متنی به اثری با چهار مؤلف الی آخر: (جونز و دیگران، ۲۰۰۱).
- (۳) در صورت استناد به اثری با شش مؤلف یا بیش از آن، می‌بایست در تمام موارد ارجاع درون متنی، از نام خانوادگی اولین مؤلف و عبارت "دیگران" استفاده گردد. مثال: (پاتریک و دیگران، ۲۰۰۸).

□ قواعد ارجاع درون‌متنی به اثری که فاقد نام پدیدآورنده است

در صورت استناد به اثری که در آن نام مؤلف اثر مشخص نشده است، می‌توان از یکی از روش‌های زیر به‌عنوان جایگزین استفاده نمود:

- (۱) می‌توان چند کلمه‌ی آغازین عنوان منبع (حداکثر دو کلمه) را به‌جای نام پدیدآورنده جایگزین نمود. چنانچه منبع مورد نظر کتاب است، می‌بایست کلمات آغازین عنوان کتاب در داخل پرانتز به‌شکل ایتالیک (کج) ذکر شوند یا این زیر آن خط کشیده شود تا مشخص گردد که به‌جای نام خانوادگی مؤلف اثر، بخشی از عنوان کتاب استفاده شده است. ولی

چنانچه منبع مورد استفاده مقاله یا صفحه‌ی وبسایت است، می‌بایست کلمات آغازین عنوان مقاله یا صفحه‌ی وبسایت مورد نظر ابتدا در داخل گیومه قرار گرفته و سپس در پرانتز ذکر شوند.

□ مثال برای استناد به به کتابی که فاقد نام پدیدآورنده است: (راهنمای جدید، ۱۳۸۹).

یا (راهنمای جدید، ۱۳۸۹).

□ مثال برای استناد به مقاله یا وبسایتی که فاقد نام مؤلف است: ("نقش مخاطب"، ۲۰۰۵).

در این مثال به محل قرارگیری نشانه‌ی نگارشی ویرگول دقت کنید. ویرگول می‌بایست قبل از گیومه قرار بگیرد.

۲) چنانچه منبع مورد استناد فاقد نام پدیدآورنده است ولیکن توسط سازمان ویژه‌ای گردآوری

شده است، پژوهش‌گر موظف است نام سازمان را جایگزین نام پدیدآورنده قرار داده و به

کمک یک جمله‌ی معترضه، نام سازمان را در متن خود ذکر کند. مثال:

بنابر بر گفته‌ی انجمن شاعران جوان (۱۳۸۵) توجه نوجوانان به ادبیات نسبت به گذشته

کاهش یافته است.

□ قواعد ارجاع درون‌متنی به چند اثر در یک پرانتز

در بعضی موارد ممکن است که پژوهش‌گر از چندین اثر به‌عنوان شاهد ادعای خویش کمک بگیرد. در این صورت موظف است که برای تمامی آثاری که در متن خود از آن‌ها کمک گرفته است، ارجاع

درون‌متنی تهیه نماید. برای چنین استنادی، پژوهش‌گر می‌بایست نام تمام مؤلفین را به همان ترتیبی

که در فهرست منابع ارائه خواهند شد، در متن خود ذکر کند. تنها نکته‌ی مهم این است که نام

مؤلفین باید به‌وسیله‌ی نقطه-ویرگول از یک‌دیگر جدا شوند. مثال: (بستلی، ۲۰۰۱؛ جونز، ۲۰۰۴؛

مدیسون، ۲۰۰۳).

□ قواعد ارجاعمتنی به آثار مؤلفینی که نام خانوادگی مشابه دارند

چنانچه در شرایطی پژوهشگر به آثاری از مؤلفینی جداگانه استناد کرد که نام خانوادگی مشابه دارند، ذکر حرف اول نام کوچک مؤلف برای جلوگیری از ابهام، ضروریست. مثال: (ج، اکبرپور، ۱۳۸۵؛ و، اکبرپور، ۱۳۸۴).

توجه کنید که نام مؤلفین به ترتیب حروف الفبا ذکر شده است.

□ قواعد ارجاع درونمتنی به دو اثر از یک مؤلف که در یک سال منتشر شده است

اگر پژوهشگر به دو اثر متفاوت از یک مؤلف که در یک سال منتشر شده‌اند استناد کند، برای رفع ابهام در فهرست منابع، ضروریست که در متن خود به وسیله‌ی همراه ساختن سال انتشار با حروف الفبا که نقش کد را بازی می‌کنند، نشان دهد که به کدام اثر ارجاع داده است. مثال:

پژوهش‌های جوادی‌پور (الف ۱۳۸۵) حاکی از آن است که فرآیند بازخوانی آثار تصویر به‌مدد نشانه‌شناسی...

به اعتقاد جوادی‌پور (ب ۱۳۸۵) نشانه‌شناسان متعددی...

□ قواعد ارجاع درونمتنی به منابع غیرمستقیم

هنگام استناد به منبعی که در منبعی دیگر مورد استناد قرار گرفته است، در ارجاع درونمتنی و در فهرست منابع می‌بایست به منبع ثانویه استناد شود. مثال:

محمد فرزاد به نقل از نسرین شعبان‌زاده می‌گوید... (۱۳۸۵، ۱۲).

یا محمد فرزاد می‌گوید... (به نقل از شعبان‌زاده، ۱۳۵۸، ۱۲).

□ قواعد ارجاع درون متنی به منبع الکترونیک که فاقد نام پدیدآورنده و سال انتشار است در صورت استناد به منبع الکترونیکی که فاقد نام پدیدآورنده و سال انتشار است، می‌توان یا از دوکلمه‌ی ابتدای عنوان منبع در داخل پرانتز به همراه عبارت "بدون تاریخ" در فارسی و عبارت "no date" در انگلیسی استفاده کنید و یا نام کامل منبع را در متن ذکر نموده و در انتها در داخل پرانتز صرفاً به بدون تاریخ بودن منبع اشاره نمائید. مثال:

- معمولاً بررسی شیوه‌های نگارش... (خودآموز شیوه‌ی، بدون تاریخ)

یا

- در خودآموز شیوه‌های نگارش علمی (بدون تاریخ) آمده است که...

□ قواعد ارجاع درون متنی به تصاویر و نمودارها

برای ارجاع درون‌متنی به تصاویر و یا نمودارهایی که توسط مؤلف طراحی شده‌اند کفایت که از عبارت مؤلف در داخل پرانتز استفاده شود تا خواننده متوجه گردد که تصویر یا نمودار از منبع دیگر اخذ نشده است. چنانچه تصاویر یا نمودارها از منبع دیگری استخراج شده‌اند، قواعد ارجاع به آنها همانند قواعد ارجاع به نقل قول مستقیم است. ذکر این نکته ضروریست که تمامی تصاویر و یا نمودارهای به‌کار گرفته شده در متن باید شماره‌گذاری شوند تا در نهایت در فهرست منابع تصویری بتوان مشخص نمود که هر منبع مربوط به کدام تصویر است. مثال:

تصویر ۱. طراحی برند برای شرکت ایزی‌وال، (مؤلف).

تصویر ۲. مراحل سامان‌دهی یک پروژه‌ی ارتباط تصویری، (بستلی و نوبل، ۲۰۰۵، ۳۱).

بخش سوم

درج فهرست منابع به روش APA

فهرست منابع دربردارنده‌ی تمام اطلاعات ضروری و مورد نیاز خواننده در خصوص منابع است چرا که به او کمک می‌کند تا به منابع استفاده شده در پژوهش دست یابد. فهرست منابع همواره در انتهای پژوهش درج می‌گردد. ذکر این نکته ضروریست که تمامی منابعی که در متن اصلی از آن‌ها استفاده شده است، باید در فهرست منابع بی‌کم و کاست ذکر گردند. نکات کلیدی‌یی که در درج فهرست منابع باید رعایت گردند، از قرار زیر هستند:

- ۱ - چنانچه ارجاع به منبعی بیش از یک خط باشد، می‌بایست به غیر از خط اول در تمامی خطوط، نیم اینچ (حدوداً یک سانتی‌متر) نسبت به خط اول تورفتگی ایجاد شود و فاصله‌ی خطوط نیز کاهش یابد.
- ۲ - منابع مختلفی که به آن‌ها در فهرست منابع ارجاع داده شده است، باید به وسیله‌ی ۱۰ پوینت فاصله از یکدیگر تفکیک شوند.
- ۳ - در فهرست منابع، نام خانوادگی مؤلف همواره پیش از نام کوچک ذکر می‌شود و رعایت ترتیب حروف الفبا ضروری است.
- ۴ - چنانچه منبع مورد استناد کتاب است، می‌بایست عنوان کتاب به شکل ایتالیک (کج) درج گردد.
- ۵ - چنانچه منبع مورد استناد مقاله‌ای برگرفته از یک مجله یا روزنامه است، صرفاً نام مجله و یا روزنامه به شکل ایتالیک (کج) درج می‌گردد.
- ۶ - هنگام ارجاع به اولین دوره‌ی چاپ یک کتاب نیازی به ذکر چاپ اول نیست. ولی چنانچه کتاب تجدید چاپ یا تجدید ویرایش شده است، ذکر این که چندمین چاپ یا چندمین ویراست از کتاب مورد نظر توسط پژوهش‌گر به کار گرفته شده است، الزامی است.
- ۷ - در صورتی که منبع فاقد تاریخ انتشار است، در منابع فارسی از عبارت "بدون تاریخ" و در انگلیسی از عبارت "no date" استفاده می‌شود.

۸ - چنانچه هیچ‌یک از روش‌های ارائه شده توسط انجمن روان‌شناسی آمریکا با منبع مورد استفاده‌ی پژوهش‌گر هماهنگ نباشد، پژوهش‌گر مجاز است بنا بر صلاح‌دید خود، از ترکیب چندین روش متفاوت که در شیوه‌ی APA معرفی شده‌اند، استفاده نماید.

□ استناد به اثری با یک یا چند مؤلف در فهرست منابع

قواعدی که در مورد ارجاع به یک یا چند مؤلف در ادامه ارائه می‌شوند، برای تمام منابعی که در لیست فهرست منابع به روش APA تهیه شده است، قابل اجرا می‌باشد، خواه منبع کتاب باشد یا مقاله‌ای برگرفته از یک مجله و یا از یک منبع الکترونیک. ولیکن مثال‌هایی که برای این قواعد در هر مدخل‌های متفاوت ارائه شده‌اند، مربوط به کتاب هستند.

■ استناد به اثری با یک مؤلف در فهرست منابع

نام خانوادگی پدیدآورنده، نام کوچک پدیدآورنده. (سال انتشار). *عنوان اصلی کتاب: عنوان فرعی*. محل انتشار: انتشارات.

■ استناد به اثری با دو مؤلف در فهرست منابع

نام خانوادگی پدیدآورنده اول، نام کوچک پدیدآورنده اول و نام خانوادگی پدیدآورنده‌ی دوم، نام کوچک پدیدآورنده‌ی دوم. (سال انتشار). *عنوان اصلی کتاب: عنوان فرعی*. محل انتشار: انتشارات.

■ استناد به اثری با سه الی هفت مؤلف در فهرست منابع

در مواردی که منبع مورد استفاده، سه الی هفت مؤلف متفاوت دارد، ذکر نام خانوادگی و نام کوچک تمامی مؤلفین به همان ترتیبی که در منبع آورده شده است، الزامی است. بهتر است در فارسی اسامی به وسیله‌ی نقطه-ویرگول و در انگلیسی به وسیله‌ی ویرگول از یک‌دیگر جدا شوند و دقت کنید که پیش از نام آخرین مؤلف، چه در فارسی چه در انگلیسی، از "و" یا "&" به جای ویرگول یا نقطه ویرگول استفاده می‌شود. مثال:

Kernis, M. H., Cornell, D. P., Sun, C. R., Berry, A., Harlow, T., & Bach, J. S. (1993). There's more to self-esteem than whether it is high or low: The importance of stability of self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65, 1190-1204.

■ استناد به اثری با بیش از هفت مؤلف در فهرست منابع

برای ارجاع به اثری با بیش از هفت مؤلف، نام خانوادگی و نام کوچک شش مؤلف اول به ترتیب درج شده، سپس به جای نام خانوادگی و نام مؤلف هفتم به بعد از علامت تعلیق (سه نقطه) استفاده کرده و در نهایت پس از علامت تعلیق نام خانوادگی و نام کوچک آخرین مؤلف درج می‌گردد. قبل از اسم آخرین مؤلف "و" جایگزین ویرگول می‌شود. مثال:

Miller, F. H., Choi, M. J., Angeli, L. L., Harland, A. A., Stamos, J. A., Thomas, S. T., . . . Rubin, L. H. (2009). Web site usability for the blind and low-vision user. *Technical Communication*, 57, 323-335.

■ استناد به اثری که فاقد نام پدیدآورنده است

برای استناد به اثری بدون نام پدیدآورنده، قواعد متفاوتی وجود دارد به عنوان مثال نام مترجم و یا نام ویراستار جایگزین نام پدیدآورنده می‌شود. این قواعد در ادامه به تفصیل شرح داده می‌شوند. ولیکن در آخرین ویراست راهنمای نگارش انجمن روان‌شناسی آمریکا، یک قاعده‌ی کلی نیز معرفی گشته است. چنانچه پژوهش‌گر بخواهد به اثری که فاقد نام پدیدآورنده، نام ویراستار و یا نام مترجم است در فهرست منابع ارجاع دهد، کافی است که عنوان منبع به شکل ایتالیک (کج)، جایگزین نام مؤلف گردد. در نظر داشته باشید که روش ارجاع درون‌متنی به چنین منابعی، پیش‌تر شرح داده شده است. این قاعده‌ی کلی هم برای منابع فارسی و هم برای منابع انگلیسی، قابل استفاده است. مثال:

Merriam-Webster's collegiate dictionary (10th ed.). (1993). MA: Merriam-Webster.

■ استناد به دو یا چند اثر از یک مؤلف در فهرست منابع که در یک سال منتشر شده‌اند

همان‌طور که پیش‌تر در بخش ارجاعات درون‌متنی شرح داده شد، برای ارجاع درون‌متنی به چند اثر از یک مؤلف که در یک سال منتشر گشته است، پژوهش‌گر می‌بایست به کمک حروف الفبا آثار تألیفی متفاوت را کدگذاری نماید تا از ایجاد ابهام جلوگیری شود. برای درج آثاری با شرایط فوق در فهرست منابع، کفایت تا کدهای به‌کار گرفته شده در ارجاعات درون‌متنی، در فهرست منابع نیز اعمال شوند. بدین ترتیب مشخص می‌شود که در کدام بخش از متن اصلی، از کدام یک از منابعی که مؤلف و تاریخ انتشار یکسان دارند، استفاده شده است.

□ قالب کلی استناد به کتاب در فهرست منابع

نام‌خانوادگی پدیدآورنده، نام کوچک پدیدآورنده. (سال انتشار). عنوان کتاب: عنوان فرعی (چندمین ویراست^۱). محل انتشار: انتشارات، چندمین دوره‌ی چاپ.

مثال:

کارشناس، مسعود. (۱۳۸۲). *دولت و صنعتی شدن* (ویراست دوم). تهران: گام نو، چاپ سوم.

به چند نکته در مثال فوق توجه کنید:

- ۱ - دقت کنید که منظور از محل انتشار، شهر یا کشور است.
- ۲ - این قالب در مورد منابع انگلیسی نیز به‌همین شیوه قابل به‌کارگیری است با این تفاوت که برای ارجاع به منبع انگلیسی، به جای نام کوچک مؤلف، صرفاً از حرف اول نام کوچک استفاده شده و ضروری است که این حرف، به‌شکل بزرگ^۲ درج گردد. برای درج نام شهر یا کشور در ارجاع به یک منبع انگلیسی نیز، الزامی است دو حرف مخفف پستی^۳ استفاده شود. به‌عنوان مثال به‌جای *New York* باید نوشته شود *NY*.

۲. به‌عنوان مثال ویراست سوم. اطلاعاتی از قبیل ویراست و دوره‌ی چاپ، تنها در صورت وجود در منبع اصلی باید ذکر شوند در غیر این صورت نیازی به درج این اطلاعات نیست.

2. capital

3. postal abbreviation

۳- در منابع انگلیسی تنها حرف اول نخستین کلمه‌ی عنوان اصلی و نخستین کلمه‌ی عنوان

فرعی با حرف بزرگ نوشته می‌شود.

۴- در منابع انگلیسی برای نشان دادن ویراست جدید از این شیوه استفاده نمائید:

ویراست دوم: (2nd ed.).

ویراست سوم: (3rd ed.).

ویراست چهارم به بعد: (4th ed.) یا (5th ed.) و غیره.

مثال:

Maslow, A. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). NY: Harper & Row.

▪ استناد به کتبی که تجدید ویرایش شده‌اند ولی فاقد نام مؤلف هستند

برای استناد به چنین منابعی، کفایت نام‌خانوادگی و نام کوچک ویراستار جایگزین نام مؤلف گشته و

سپس در داخل پرانتز در فارسی عبارت "ویراستار" و در انگلیسی عبارت "Ed." ذکر گردد و در

صورت داشتن بیش از یک مؤلف "S" به نشانه‌ی جمع در انتهای آن اضافه می‌شود. مثال:

Duncan, G. J., & Brooks-Gunn, J. (Eds.). (1997). *Consequences of growing up poor*. New York,

NY: Russell Sage Foundation.

▪ قالب استناد به کتابی که هم دارای نام مؤلف و هم دارای نام ویراستار است

نام‌خانوادگی مؤلف، نام کوچک. (سال انتشار). *عنوان اصلی کتاب: عنوان فرعی*. نام و نام‌خانوادگی

ویراستار، (ویراستار). محل انتشار: انتشارات. مثال:

کاتوزیان، محمدعلی. (۱۳۷۴). *چهارده مقاله در ادبیات، اجتماع، فلسفه و اقتصاد*. کامران رستمی،

(ویراستار). تهران: نشر مرکز.

قالب استناد به کتب ترجمه شده در فهرست منابع

نام خانوادگی مؤلف، نام کوچک. (سال انتشار اثر ترجمه شده). *عنوان اصلی کتاب: عنوان فرعی* (ترجمه‌ی نام و نام خانوادگی مترجم). محل انتشار: انتشارات (سال انتشار اثر اصلی). مثال: کدی، نیکی. آر. (۱۳۷۵). *ریشه‌های انقلاب ایران* (ترجمه‌ی عبدالرحیم گواهی). تهران: دفتر نشر و فرهنگ اسلامی (بدون تاریخ)، چاپ دوم.

□ استناد به مقالات چاپ شده در نشریات ادواری در فهرست منابع

نام خانوادگی مؤلف، نام مؤلف. (سال). *عنوان اصلی مقاله: عنوان فرعی مقاله*. *عنوان نشریه، شمارگان* (دوره)، شماره صفحه.

مثال:

میرزائی، محسن. (۱۳۸۸). تبلیغات هوچیگری نیست. *نشان*، ۱۹، ۱۷-۲۵.

Ehser, H. H. (1984). Representing Macbeth: A case study in visual rhetoric. *Design Issue*, 1, 53-63.

توجه کنید که صرفاً عنوان نشریه و شمارگان به صورت ایتالیک (کج) نوشته می‌شوند و چنانچه نشریه‌ی مورد نظر دارای دوره‌ی چاپ باشد، نیازی به ایتالیک نوشتن آن نیست.

□ قالب استناد به مقالات انتقادی^۱ منتشر شده در مجله

نام خانوادگی مؤلف، نام کوچک. (سال انتشار). *عنوان مقاله [نقد عنوان مقاله یا کتاب نقد شده، تألیف نام و نام خانوادگی مؤلف]*. *عنوان مجله، شمارگان*، شماره صفحه.

دقت کنید که در داخل براکت کلمه‌ی نقد به شکل ایتالیک نوشته نمی‌شود. مثال:

احمدی، خسرو. (۱۳۸۵). *گرافیک ایران [نقد مقاله‌ی طراحی گرافیک، تألیف آسیه عزیزی]*. *نشان*، ۷، ۳۰-۳۵.

Baumeister, R. F. (1993). Exposing the self-knowledge myth [Review of the book *The self-knower: A hero under control*, by R. A. Wicklund & M. Eckert]. *Contemporary Psychology*, 38, 466-467.

□ استناد به مقالات چاپ شده در روزنامه

قالب کلی استناد به مقالات چاپ شده در روزنامه بسیار شبیه به مقالات چاپ شده در مجلات است. تفاوت در نحوه‌ی ارجاع به تاریخ چاپ و شماره صفحه است. برای ارجاع به تاریخ می‌بایست در داخل پرانتز سال، ماه و روز چاپ روزنامه ذکر گردد. برای ارجاع به شماره صفحه نیز اگر صرفاً از یک صفحه‌ی ویژه از روزنامه استفاده شده است در فارسی باید از عبارت "صفحه‌ی" استفاده شود و اگر در متن اصلی به چندین صفحه‌ی یک روزنامه استناد شده است باید از عبارت "صفحات" استفاده شده و شماره‌ی تک تک صفحات ذکر گردد. در نظر داشته باشید که شماره‌ی صفحات باید بوسیله‌ی ویرگول از یکدیگر جدا شوند. برای ارجاع به یک روزنامه‌ی انگلیسی نیز به جای عبارت "صفحه‌ی" از مخفف "p." و به جای عبارت "صفحات" از مخفف "pp." استفاده می‌شود. مثال:

نمازی، حسین. (۲ اردیبهشت، ۱۳۸۵). نظامهای اقتصادی. همشهری، صفحات ۲، ۳، ۴.

Schultz, S. (2005, December 28). Calls made to strengthen state energy policies. *The Country Today*, pp. 1A, 2A.

□ استناد به منابع الکترونیک

برای استناد به منابع الکترونیک، هیچ‌یک از واژگان به صورت ایتالیک (کج) درج نمی‌شوند. نکته‌ی اساسی آن است که پژوهش‌گر باید تاریخ مراجعه به وب سایت را به شکل کامل که دربردارنده‌ی روز، ماه و سال است، ذخیره نماید تا بتواند تاریخ مورد نظر را در فهرست منابع درج کند. دلیل این کار آن است که احتمال دارد مطالب سایت‌ها پس از به روز رسانی تغییر کنند و مخاطب پژوهش با مراجعه به آدرسی که در فهرست منابع ذکر شده است نتواند به منبع ارجاع داده شده دسترسی پیدا

کند. پس پژوهش‌گر صرفاً نشان داده است که در تاریخی که وی به سایت مراجعه نموده مقاله‌ی الکترونیک مورد نظر قابل دسترسی بوده است و در زمانی دیگر مسئول عدم دسترسی به آن نیست. برای درج تاریخ مراجعه به سایت در فارسی از عبارت "بازبینی شده در" و در انگلیسی از عبارت "Retrieved" استفاده می‌شود.

مثال:

عمرانی، رحیم. (بدون تاریخ). تاریخچه‌ی تبلیغات در جهان و ایران. بازبینی شده در ۱۴ خرداد ۱۳۸۹ از <http://searches.blogfa.com/post-174.aspx>

Berelson, B. (1961). Content analysis. Retrieved 10 June 2011, from <http://www.devcompage.com/wp-content/uploads/2010/12/content-analysis.pdf>

□ قالب استناد به مصاحبه‌ی منتشر شده در مجله

نام خانوادگی، نام (مصاحبه‌شونده^۱) و نام خانوادگی، نام (مصاحبه‌کننده^۲). (تاریخ انتشار). عنوان مصاحبه، عنوان مجله، شماره‌گان، شماره صفحه.

مثال:

کاتوزیان، کامران (مصاحبه‌شونده) و شافعی، فیروز؛ فرهادی، امرالله (مصاحبه‌کننده). (۱۳۸۸). از آوانگارد تا کارپی: برداشتی از گفت‌وگوی فیروز شافعی و امرالله فرهادی با کامران کاتوزیان. نشان، ۱۹، ۲۰-۱۷.

دقت کنید که برای ارجاعات درون‌متنی، باید به نام مصاحبه‌شونده استناد گردد.

1. interviewee

2. interviewer

□ قالب استناد به مصاحبه‌ی برگرفته از منبع الکترونیک

گاهی ممکن است پژوهش‌گر به مصاحبه‌ای استناد کند که بدو در مجله یا روزنامه به چاپ رسیده است ولیکن وی آن را از طریق صفحات وبسایت مطالعه کرده است. در این صورت ضروری است که هر دو منبع در ارجاعات فهرست منابع به شکل زیر ذکر شوند:

نام‌خانوادگی، نام (مصاحبه‌شونده) و نام‌خانوادگی، نام (مصاحبه‌کننده). (سال انتشار). عنوان مصاحبه [منبع اصلی‌یی که مصاحبه در آن منتشر شده است]. بازبینی شده در تاریخ از آدرس.

مثال:

اسدالهی، مصطفی (مصاحبه‌شونده) و مشکی، ساعد (مصاحبه‌کننده). (۱۳۸۶). هندسه‌ی معنا: گفت‌وگوی ساعد مشکی با مصطفی اسدالهی [متن مصاحبه در مجله‌ی نشان، ۱۲، ۲۵-۲۱]. بازبینی شده در خرداد ۱۳۸۸ از

<http://www.rangmagazine.com/?type=dynamic & lang=1&id=2033>

□ قالب درج فهرست منابع تصویری

همان‌طور که پیش‌تر شرح داده شد، تمامی تصاویر و نمودارها در متن اصلی پژوهش باید شماره‌گذاری شوند تا به هنگام درج فهرست منابع مشخص گردد که کدام تصویر یا نمودار از کدام منبع استخراج شده است.

■ قالب استناد به تصاویر برگرفته از کتاب

شماره‌ی تصویر در متن پژوهش. نام‌خانوادگی پدیدآورنده‌ی تصویر، نام. (سال خلق اثر). عنوان تصویر. [رسانه^۱]. عنوان اصلی کتاب: عنوان فرعی. محل انتشار: انتشارات، شماره صفحه. در مواردی که نام پدیدآورنده‌ی تصویر مشخص نیست از عبارت "بی‌نام" استفاده کنید.

۱ مانند عکس، نقاشی، پوستر، آگهی مطبوعاتی و ...

▪ قالب استناد به تصاویر برگرفته از مجله

شماره‌ی تصویر در متن پژوهش. نام‌خانوادگی پدیدآورنده‌ی تصویر، نام. (سال خلق اثر). عنوان تصویر. [رسانه^۱]. عنوان مجله، شماره‌گان، شماره صفحه.

مثال:

تصویر ۲. بی‌نام. (۱۳۴۰). تلمبه و دستگاه مولد برق برسفورد. [آگهی مطبوعاتی]. کاوش، ۱، ۲۵.

▪ قالب استناد به تصاویر برگرفته از وبسایت

شماره‌ی تصویر در متن پژوهش. نام‌خانوادگی پدیدآورنده‌ی تصویر، نام. (سال خلق اثر). [رسانه]. بازبینی شده در تاریخ از آدرس.

مثال:

Mazlow, A. Hierarchy of needs. (no date). [diagram]. Retrieved 8 August 2010, from <http://www.afistlook.com/docs/hierarchy.pdf>

□ فهرست منابع و مآخذ

طریقه‌دار، ابوالفضل. (۱۳۸۳). انواع ویرایش: شیوه‌ی ویرایش‌های علمی-محتوایی، ساختاری، نگارشی-ادبی و فنی. قم: انتشارات بوستان کتاب.

American Psychological Association (APA). (2010). Publication manual of the American psychological association (6th ed.). WA: Automated Graphic Systems.

American Psychological Association (APA). (2010). Research and citation resources. Retrieved 6 Jan 2012 from <http://owl.english.purdue.edu/owl/section/2/>

□ برای اطلاعات بیشتر مراجعه کنید به:

<http://www.apa.org/pubs/books>

۱ مانند عکس، نقاشی، پوستر، آگهی مطبوعاتی و غیره